

El *salze*(ALDC, V, 1212. El *salze*)

El *salze* (*Salix* sp. pl.) (s. XIV), arbre o arbust de la família de les salicàcies, és el mot més general der. de SALĪCE i presenta diverses var.: *salzi* 92, 101, 116, amb pas $[-e] > [-i]$ en poblacions nord-occ.; *satze* 10, 15, 19, amb caiguda de la *l*, com dial. *cotze* < *colze*; *sals[e]* 26, 93, amb ensordiment de $[z]$; *sàlzer* 45, amb epítesi de bategant, analògica de *àlber*; *gat salze* 11, del “nombre que se dio a sus flores por su forma blanda y vellosa” (DECH) (cf. *gatell*, *gat salit*); *sauce*, manlleu al cast. *sau*[θ]e (com *sau* 88 ho és de *sauz*), adaptat, a més, en *sal*[θ]e 108, *sàucer* 157, 165, 171, 172, 175, 176, aquest amb *-r* epítetica freqüent en val., com *càlzer* ‘calze’, i *xàuxer* 170, aquest amb palatalització; *salzera* 183 n’és un der., amb el suf. *-era*; *salvimen* 139 és una combinació de *salz(e) vimen* (< VĪMEN) pels vímets o vares flexibles de les seves branques. *Saule* (var. *saulo* 36) també és un der. de SALĪCE, però amb una altra evolució: *sal*[ð]e (cf. topònim *Saldes*) > *sal-le* > *saule*, amb vocalització de la primera *l* (com *alzina* > *aulina*, *falda* > ant. *faula*); en les poblacions 18, 25, 28, 30, 32 ha passat a femení, com *àlber* > *alba*.

Trobem després noms que poden referir-se a altres salicàcies com: *salit*, individualització del col·lectiu SALĒCTUM ‘salzereda’, var. de SALĪCTUM, amb monoftongació de *iei* (< -ĒCT) en *i* (var. *gat salit* 12, *salip* 5, amb canvi d’oclusiva

final, *salita* [*f.*] 20, 21; der. *salitera* 16); *sàlic* sembla que procedeix d’un cèltic SALIKO-, amb les var. *sàlit* 21, 31, amb canvi $[-k] > [-t]$, per equivalència acústica; *sàlec* 24; *sòlit* 21, i els der. *salica* 27 i *saliquera* 43. *Salanca* 27, 99, potser d’origen preromà (< SAL-N-KA), amb les var. *salenca* 89, 90, 93, 100, *eixalenca* 94 i *ixalenca* 94. *Sarga* 57, 132, 135, 137, 152, d’origen incert, potser del cèltic SALIKO-, a través del basc o l’ibèric (cf. basc *zarika* ‘salze’); der. *sarguera* 57, 123, 132, 136, 138, 152, amb el suf. *-era*, aplicat habitualment a fitònims. *Sarguinyol* 57 és una homonimització amb *sarga* de *sanguinyol* (< llat. vg. SANGUINEOLUS), dit així pel color vermellós de les seves branques (cf. cast. *sanguñuelo*). Per a *gatell* 30, 37, 105, 110, 126, 127, der. de *gat*, veg. més amunt *gat salze*. *Xop* 131 és una adaptació de l’arag. *chopo* (s. XIV), resultat d’una confusió amb el pollancre. Per a més informació sobre alguns d’aquests mots, veg. mapes 640 i 762.

En la distribució areal, *salze* ocupa gran part del cat. peninsular, *saule* s’estén pel cat. central, com *salit* i *sàlic*, mentre que el castellanisme *sauce* és sobretot val. Força localitats no tenen resposta per desconexió del referent. Són mots normatius *salze*, *saule* i *gatell*, des del DOrt, 1917; *sàlic*, des del DG₁, 1932.

